

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ,
ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ
-Управа за ветерину-
Број: 003726383 2026 14841 001 000 323 139
Датум: 14.08.2026. године
Београд

ПЛАН СПРОВОЂЕЊА НАДЗОРА НА БОГИЊЕ ОВАЦА И КОЗА

Овим Планом ближе се дефинишу начин и поступање приликом спровођења активног и пасивног надзора на богиње оваца и коза на газдинствима на којима се држе и узгајају овце и козе, у складу са Правилником о утврђивању Програма мера здравствене заштите животиња за 2026. годину („Службени гласник РС“, број:34/2026).

УВОД

Богиње оваца и коза су нарочито опасна, висококонтагиозна вирусна болест оваца и коза које изазивају вирус богиња оваца (SPPV) и вирус богиња коза (GTPV), вируси из рода *Capripoxvirus*, породице *Poxviridae*. Болест није зооноза, али може изазвати висок морбидитет и морталитет код оваца и коза, пад производње, ограничења промета и велике директне и индиректне економске губитке. Болест се преноси непосредним контактом, респираторним секретима, материјалом из кожних лезија и красти, као и посредно преко контаминираних опреме, возила, одеће, обуће, простирке и других предмета, а могућ је и механички пренос инсектима.

Инкубација после природног контакта најчешће траје од 8 до 13 дана, док се за потребе планирања мера узима у обзир период до 21 дан. Клиничка слика најчешће обухвата повишену телесну температуру, апатију, ринитис, коњунктивитис, увећање површинских лимфних чворова, респираторне поремећаје и појаву макула, папула, нодула, пустула и красти на кожи. Лезије су највидљивије на мање одлаканим или непигментисаним деловима коже, нарочито на глави, кашцима, њушци, ушима, у аксиларном и ингвиналном пределу, на перинеуму, вимену, скротуму и корену репа. Код благих и раних облика промене могу бити атипичне и личити на заразни ектим, убоде инсеката или друге дерматозе. Код тежих облика јављају се респираторни поремећаји, побачаји, угинућа и значајни производни губици.

Узрочник је отпоран у спољашњој средини, нарочито у крастама и органском материјалу, због чега су контрола кретања животиња, рано откривање болести и доследна примена биосигурносних мера од суштинског значаја.

Диференцијална дијагноза обухвата, пре свега, кугу малих преживара, болест плавог језика и заразни ектим оваца и коза, а према клиничком налазу и друге болести са кожним и системским променама.

Процена ризика заснива се на близини заражених подручја, формалном и неформалном промету животиња и робе, сезонским и заједничким испашама, мешању стада, кретању превозних средстава и људи, непотпуној идентификацији и евиденцији животиња и различитом нивоу биосигурности газдинстава.

Епизоотиолошка ситуација

Имајући у виду неповољну епизоотиолошку ситуацију у замљама у региону и окружњу са појавом већег броја случајева у Северној Македонији, Бугарској, Грчкој и Руминији, која је резултирала поновном потврдом богиња оваца у општина Рапка, у насељеном месту Носољин, утврђено је постојање повећаног ризика од даљег ширења болести, нарочито на подручјима уз

административну линију са АП Косово и Метохија и уз државну границу са Северном Македонијом.

Посебан ризик представљају нелегално кретање животиња, сезонске, заједничке и планинске испаше, мешање стада и њихови међусобни контакти, промет животиња и производа, као и кретање људи, возила, опреме и хране за животиње из подручја са неповољном епизоотиолошком ситуацијом као и непотпуној идентификацији и евиденцији животиња и различитом нивоу биосигурности газдинстава.

Рано откривање нових случајева и правовремено спровођење мера неопходни су ради спречавања ширења болести и заштите сточног фонда Републике Србије.

ЦИЉ СПРОВОЂЕЊА НАДЗОРА НА БОГИЊЕ ОВАЦА И КОЗА

Активни и пасивни надзор спроводе се ради раног откривања болести, утврђивања њене евентуалне распрострањености, процене ризика и обезбеђивања података за благовремено доношење и спровођење мера контроле и сузбијања болести.

ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА И ПОДРУЧЈЕ НАДЗОРА

Надзор спроводе ветеринарске организације које обављају послове по Програму мера здравствене заштите животиња, надлежни ветеринарски институти и ветеринарска инспекција, у оквиру својих надлежности.

Надлежни ветеринарски институт припрема оперативни распоред надзора и узорковања за своје епизоотиолошко подручје, одређује приоритете и газдинства за циљано узорковање, обезбеђује стручна упутства, координише теренске и лабораторијске активности, обједињује и анализира податке и доставља периодичне и завршне извештаје Управи за ветерину.

Ветеринарске организације врше обилазак, клинички преглед, попис и контролу идентификације, спроводе епизоотиолошку анкету и процену биосигурности, узимају и достављају узорке, едукују власнике и воде прописану документацију.

Ветеринарска инспекција контролише спровођење Плана и предузима мере у случају сумње или утврђених неправилности.

ДЕФИНИЦИЈЕ ЗА ПОТРЕБЕ НАДЗОРА

Појам	Дефиниција
Газдинство високог ризика	Газдинство у пограничном или другом ризичном подручју са недавним увођењем или извођењем животиња, заједничком или сезонском испашом, мешањем стада, учешћем на пијаци или сабирном месту, контактом са превозницима или трговцима, неидентификованим животињама, слабом биосигурношћу или другим епизоотиолошки значајним фактором.
Клинички сумњива животиња	Овца или коза са макулама, папулама, нодулама, пустулама, крастама или некротичним променама на кожи, нарочито ако су удружене са повишеном температуром, ринитисом, коњунктивитисом, лимфаденопатијом, респираторним поремећајима, падом производње или угинућем. Сумња постоји и код атипичних лезија ако постоји значајна епизоотиолошка повезаност.
Сумњиво газдинство	Газдинство на којем је утврђена најмање једна клинички сумњива животиња, груписање дерматолошких промена, неочекиван пораст оболевања или угинућа или релевантна епизоотиолошка веза са зараженим или ризичним подручјем.

Појам	Дефиниција
Прелиминарно позитиван налаз	Детекција генома <i>Capripoxvirus</i> методом real-time PCR у акредитованој лабораторији, до потврде у националној референтној лабораторији.
Потврђен случај	Случај потврђен у националној референтној лабораторији, уз одговарајуће клиничке и/или епизоотиолошке податке.

ПАСИВНИ НАДЗОР

Пасивни надзор се спроводи непрекидно на целој територији Републике Србије. Власници и држаоци животиња, ветеринари, превозници, организатори пијаца и сабирних места и друга лица дужни су да без одлагања пријаве сваку сумњу, појаву кожных промена, повишене температуре, респираторних знакова, наглог пада производње или неуобичајеног угинућа оваца и коза.

Ветеринар који прими пријаву или уочи промене одмах обавештава надлежног ветеринарског инспектора и епизоотиолога надлежног института, не дозвољава премештање животиња, производа, опреме или другог материјала са газдинства до добијања упутства и поступа у складу са прописима о пријави сумње на нарочито опасну заразну болест.

Свака сумња на богиње оваца и коза одмах се пријављује надлежном ветеринарском инспектору и ветеринарском институту, након чега се спроводе епизоотиолошки увиђај, клинички преглед и узорковање.

АКТИВНИ НАДЗОР

Активни надзор обухвата клинички преглед, проверу идентификације и регистрације животиња, процену биосигурности, епизоотиолошко анкетирање и лабораторијско испитивање животиња одабраних на основу клиничког налаза и процене ризика (провера података ИД број газдинства, власника/држаоца, адреса, GPS координата и контакт телефон; попис оваца и коза по категоријама и поређење са подацима Централне базе; контрола ушних маркица и евиденције кретања, пријава неидентификованих животиња и других неусаглашености; епизоотиолошки упитник о увођењу и извођењу животиња и контактима у периоду од најмање 30 дана, заједничкој и сезонској испашпи, пијацама, сабирним местима, превозницима, трговцима и уносу хране, простирке и опреме из ризичних подручја; процена нивоа примене основних биосигурносних мера; клинички преглед и едукација власника о знацима болести, начину пријаве и мерама превенције).

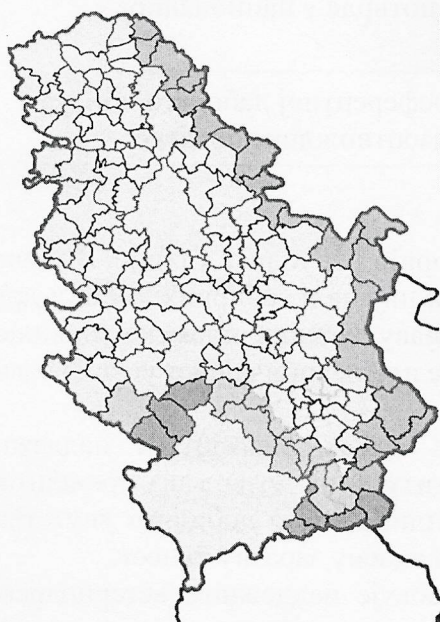
Приоритетно се обухватају газдинства у зараженом и угроженом подручју, контактна газдинства, газдинства са заједничком или планинском испашом, газдинства са недавним увођењем или кретањем животиња, као и газдинства са незадовољавајућим биосигурносним условима

Активни надзор спроводи се на подручју дефинисаним према градацији (нивоима) ризика у табелама у наставку, а Управа за ветерину може, у складу са проценом ризика, проширити или изменити подручје активног надзора.

Мере у зараженом газдинству, зараженом и угроженом подручју спроводе се у складу са посебним решењем надлежног органа и имају приоритет у односу на активности из овог Плана.

Подручја активног надзора и нивои ризика

Списак општина где се спроводи активни надзор

ЗОНА 1

Рашка, Нови Пазар, Тутин, Бујановац, Прешево, Трговиште, Босилеград

ЗОНА 2

Сјеница, Брус, Куршумлија, Блаце*, Прокупље*, Бојник*, Медвеђа, Лебане, Лесковац*, Владичин Хан*, Врање

*насељена места која су наведена у табели

ЗОНА 3

Сурдулица, Црна Трава, Бабушница, Димитровград, Пирот, Књажевац, Зајечар, Неготин, Кладово, Мајданпек, Голубац, Велико Градиште, Бела Црква, Вршац, Пландиште, Сечањ, Житиште, Нова Црња, Кикинда, Чока, Нови Кнежевац

Ниво ризика	Територијални обухват	Обим надзора																								
Зона 1 – веома висок ризик	Зону 1 укључује: - Подручје проглашено заражено и угрожено од болести богиње оваца и коза у складу са посебним решењем - Подручја општина/насељених места у зони веома високог ризика наведена у табели <table border="1"> <thead> <tr> <th>Округ</th><th>Општина</th><th>Насељено место</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Рашки</td><td>Рашка</td><td>Сва насеља</td></tr> <tr> <td>Рашки</td><td>Нови Пазар</td><td>Сва насеља</td></tr> <tr> <td>Рашки</td><td>Тутин</td><td>Сва насеља</td></tr> <tr> <td>Пчињски</td><td>Бујановац</td><td>Сва насеља</td></tr> <tr> <td>Пчињски</td><td>Прешево</td><td>Сва насеља</td></tr> <tr> <td>Пчињски</td><td>Трговиште</td><td>Сва насеља</td></tr> <tr> <td>Пчињски</td><td>Босилеград</td><td>Сва насеља</td></tr> </tbody> </table>	Округ	Општина	Насељено место	Рашки	Рашка	Сва насеља	Рашки	Нови Пазар	Сва насеља	Рашки	Тутин	Сва насеља	Пчињски	Бујановац	Сва насеља	Пчињски	Прешево	Сва насеља	Пчињски	Трговиште	Сва насеља	Пчињски	Босилеград	Сва насеља	У делу зоне 1 која спада у заражено и угрожено подручје, динамика и врста надзора одређују се посебним решењем и почиње даном доношења решења, а завршава се 21 дан након спроведеног првог круга надзора, односно најмање 21 дан након последњег позитивног случаја. Два круга активног клиничког надзора на свим газдинствима са овцама и козама; лабораторијски надзор и то поред обавезног узорковања сваке сумњиве, оболеле и епизоотиолошки неразјашњено угинуле животиње, током активног надзора потребно је лабораторијски испитати узорке пореклом од најмање 59 животиња са најмање 28 различитих газдинстава по општини, ако број и структура газдинстава то омогућавају; са једног клинички здравог газдинства
Округ	Општина	Насељено место																								
Рашки	Рашка	Сва насеља																								
Рашки	Нови Пазар	Сва насеља																								
Рашки	Тутин	Сва насеља																								
Пчињски	Бујановац	Сва насеља																								
Пчињски	Прешево	Сва насеља																								
Пчињски	Трговиште	Сва насеља																								
Пчињски	Босилеград	Сва насеља																								

Ниво ризика	Територијални обухват	Обим надзора
		узоркују се највише две животиње; Приоритет имају животиње са клиничким променама и животиње са газдинстава повећаног ризика, у оквиру непосредно епизоотиолошко повезаног подручја; У делу зоне 1 које није проглашено угроженим и зараженим подручјем Један круг активног клиничког надзора на свим газдинствима са овцама и козама, са приоритетом газдинстава са факторима ризика; циљано узорковање; појачан пасивни надзор и контрола промета, испаша, пијаца и сабирних места. у Зони 1 које није проглашено угроженим и зараженим подручјем узорковање се спроводи код сваке сумње и циљано на газдинствима са утврђеним факторима ризика, потребно је лабораторијски испитати узорке пореклом од најмање 59 животиња са најмање 28 различитих газдинстава по општини, ако број и структура газдинстава то омогућавају; са једног клинички здравог газдинства узоркују се највише две животиње; Приоритет имају животиње са клиничким променама и животиње са газдинстава повећаног ризика. Појачано епизоотиолошко истраживање и контрола промета;

Ниво ризика	Територијални обухват			Обим надзора
Зона 2 — висок ризик	Округ	Општина	Насељено место	Подизање приправности и појачани пасивни надзор, приоритетно насељена места са већим бројем оваца и коза, газдинства, пијаце, сабирна места, превозници и други субјекти; Обавезно узорковање сваке сумње, непрекидан пасивни надзор, хитна пријава сумње, обавештавање и интензивнија едукација власника и провера спремности ветеринарске службе. У случају погоршања епизоотиолошке ситуације у земљама у окружењу може се извршити циљано лабораторијско испитивање по одобреном оперативном распореду од стране Управе за ветерину. у Зони 2 узорковање се спроводи код сваке сумње и циљано на газдинствима са утврђеним факторима ризика. Приоритет имају животиње са клиничким променама и животиње са газдинстава повећаног ризика.
	Рашки	Сјеница	Сва насеља	
	Расински	Брус	Сва насеља	
	Топлички	Куршумлија	Сва насеља	
	Топлички	Блаце	Алабана, Барбатовић, Блаце, Доња Драгуша, Доња Рапица, Доње Гргуре, Дрешница, Горња Драгуша, Горње Гргуре, Кашевар, Криваја, Кутловац, Лазаревац, Мала Драгуша, Музаће, Пребреза, Претежана, Рапица, Сибница, Стубал, Суви До, Трбуње, Више Село, Цепница, Чунгула, Чучале, Ђуревац	
	Топлички	Прокупље	Арбанашка, Баце, Белољин, Богујевац, Бреговина, Бресник, Бублица, Доња Коњуша, Доњи Статовац, Драги Део, Горња Коњуша, Горњи Статовац, Грабовац, Калудра, Крушевица, Пестиш, Пискаље, Плочник, Ранкова Река, Раје, Средњи Статовац, Товрљане, Трнови Лаз, Туларе, Вича, Власово, Ђушница, Широке Њиве	
	Јабланички	Бојник	Боринце, Брестовац, Добра Вода, Ивање, Каменица, Лозане, Магаш, Мајковац, Мијајлица, Мрвеш, Ображда, Оране, Речица, Савинац, Славник, Турјане, Вујаново	
	Јабланички	Медвеђа	Сва насеља	
	Јабланички	Лебане	Сва насеља	
	Јабланички	Лесковац	Барје, Бели Поток, Брза, Букова Глава, Бунушки Чифлук, Црцавац, Доња Бунуша, Дрводеља, Гагинце, Горина, Горња Бунуша, Игриште, Калуђерце, Мелово, Мирошевце, Накривањ, Оруглица, Радоњица, Равни Дел, Слатина, Славујевце, Стројковце, Тодоровце, Тулово, Вина, Вучје, Чукљеник, Жабљане	
Пчињски	Владичин Хан	Балиновце, Бачвиште, Белановце, Белишево, Богошево, Брестово, Декутинце, Доње Јабуково, Горње Јабуково, Грамађе, Јагњило, Јастребац, Јовац, Кацапун, Калиманце, Костомлатица, Кржинце, Кукавица, Куново, Лепеница, Летовиште, Мазараћ, Островица, Полом, Прибој, Равна Река, Рдово, Репинце, Солачка Сена, Срнећи Дол, Стубал, Сува Морава, Урвич, Владичин Хан, Врбово, Зебинце		
Пчињски	Врање	Сва насеља		

Ниво ризика	Територијални обухват			Обим надзора
Зона 3 – средњи ризик				Подизање приправности и појачани пасивни надзор, приоритетно насељена места са већим бројем оваца и коза, газдинства, пијаци, сабирна места, превозници и други субјекти; Обавезно узорковање сваке сумње, непрекидан пасивни надзор, хитна пријава сумње, обавештавање и интензивнија едукација власника и провера спремности ветеринарске службе.
	Округ	Општина	Насељено место	
	Пчињски	Сурдулица	Сва насеља	
	Јабланички	Црна Трава	Сва насеља	
	Пиротски	Бабушница	Сва насеља	
	Пиротски	Димитровград	Сва насеља	
	Пиротски	Пирот	Сва насеља	
	Зајечарски	Књажевац	Сва насеља	
	Зајечарски	Зајечар	Сва насеља	
	Борски	Неготин	Сва насеља	
	Борски	Кладово	Сва насеља	
	Борски	Мајданпек	Сва насеља	
	Браничевски	Голубац	Сва насеља	
	Браничевски	Велико Градиште	Сва насеља	
	Јужнобанатски	Бела Црква	Сва насеља	
	Јужнобанатски	Вршац	Сва насеља	
	Јужнобанатски	Пландиште	Сва насеља	
	Средњебанатски	Сечањ	Сва насеља	
	Средњебанатски	Житиште	Сва насеља	
	Средњебанатски	Нова Црња	Сва насеља	
	Севернобанатски	Кикинда	Сва насеља	
	Севернобанатски	Чока	Сва насеља	
	Севернобанатски	Нови Кнежевац	Сва насеља	
				У случају погоршања епизоотиолошке ситуације у земљама у окружењу може се извршити циљано лабораторијско испитивање по одобреном оперативном распореду од станае Управе за ветерину.
				У Зони 3 узорковање се спроводи код сваке сумње и циљано на газдинствима са утврђеним факторима ризика.
				Приоритет имају животиње са клиничким променама и животиње са газдинстава повећаног ризика.

А) Обилазак фарми/газдинстава

Ветеринарске организације врше обилазак газдинстава према распореду надлежног ветеринарског института и приликом обиласка врше попис оваца и коза по категоријама и проверу обележавања и података у Централној бази;

Врше клинички преглед стада, процену биосигурносних услова и попуњавају Записник о извршеном надзору (Прилог 1). Све животиње у стаду посматрају се у мировању и кретању. Појединачно се блиско прегледа најмање 30 животиња, односно све животиње ако их је мање од 30. Преглед мора обухватити овце и козе, различите старосне категорије, недавно уведене и младе животиње и сваку животињу која одступа по понашању, кондицији или производњи. Блиски преглед обухвата кожу и видљиве слузокоже, нарочито главу, капке, њушку, уши, аксиларни и ингвинални предео, перинеум, виме, корен репа и скротум, као и палпацију површинских лимфних чворова. Код сумњивих животиња мери се телесна температура и прегледају усна дупља, нос и очи. Код угуинулих животиња врши се патоморфолошки преглед у складу са биосигурносним условима и упутством надлежног института;

Прикупљају податке о кретању животиња, заједничкој испаши, контактима са другим стадима, превозним средствима, трговцима, посетиоцима и другим релевантним факторима ризика.

Ако се утврде клиничке промене или епизоотиолошке околности које оправдавају сумњу, одмах се обавештавају ветеринарски инспектор и надлежни институт, ограничава кретање животиња и без одлагања врши узорковање.

Поступак у случају сумње:

- 1) одмах прекинути даље рутинске обиласке и ограничити кретање људи, животиња, возила, опреме, производа и другог материјала са газдинства;
- 2) одмах телефоном и електронским путем обавестити надлежног ветеринарског инспектора и епизоотиолога надлежног института;
- 3) евидентирати број, категорију и идентификационе ознаке сумњивих, оболелих и уинулих животиња и, када је могуће, сачинити фото-документацију;
- 4) изоловати сумњиве животиње унутар газдинства, без премештања кроз заједничке просторе, ако је то могуће и безбедно;
- 5) узети одговарајуће узорке по налогу ветеринарског инспектора и епизоотиолога и поступати у складу са посебним прописима и налозима надлежних органа;
- 6) започети реконструкцију кретања и контаката газдинства за период од најмање 30 дана пре појаве првих клиничких знакова или потврде сумње.

Б) Поступак узорковања и дистрибуција узорака

Узорковање је обавезно код сваке клиничке сумње, епизоотиолошки неразјашњеног угинућа и код животиња и газдинстава које надлежни институт утврди као високо ризична. Избор материјала зависи од фазе болести и врсте промена. Материјал из кожних лезија има приоритет и, када је доступан, не сме бити замењен искључиво брисевима или крвљу.

Ситуација на газдинству	Врста узорка
Жива животиња са папулама, нодулама, пустулама или крастама	Примарно 2–3 красте и/или биоптат ивице активне кожне лезије; ако биопсија није могућа – брис лезије; додатно пуна крв са EDTA, назални, букални и коњунктивални брисеви.
Фебрилна животиња без развијених кожних лезија	Пуна крв са EDTA; назални, букални и коњунктивални брисеви.
Угинула животиња	Кожа са лезијом/крастама, плућна лезија, регионални лимфни чвор и, по упутству лабораторије, други органи.
Епизоотиолошки високо ризично газдинство без клиничких знакова	Пуна крв са EDTA и/или назални, букални и коњунктивални брисеви.

Уколико клиничка слика није довољно јасна а постоји оправданост на основу епизоотиолошких истраживања, може се спровести допунско серолошко испитивање, под условом да је доступна одговарајућа валидирана метода и уз стручну интерпретацију националне референтне лабораторије.

Надлежни ветеринарски институт припрема план узорковања. У свакој општини у којој се спроводи активни лабораторијски надзор узоркује се најмање 59 животиња, распоређених на најмање 28 газдинстава, уз узорковање највише две животиње по газдинству. Приоритет имају животиње са клиничким променама и животиње са газдинстава повећаног ризика.

а) Идентификација, паковање и транспорт узорака

- 1) сваки узорак означава се ИД бројем животиње, ИД бројем газдинства, врстом материјала и

датумом узорковања;

- 2) узорци различитих животиња и различите врсте материјала пакују се у одвојене, непропусне и стерилне посуде;
- 3) красте, ткива, пуна крв са EDTA и брисеви чувају се и транспортују у хладном ланцу на 2–8°C, осим ако лабораторија не одреди другачије;
- 4) користи се троструко паковање, уз прописно попуњен Записник и образац за слање материјала на лабораторијско испитивање;
- 5) пре напуштања газдинства врши се деконтаминација обуће, опреме, спољне амбалаже и делова возила који су могли бити контаминирани;
- 6) узорци се достављају надлежној лабораторији, по правилу у року од 24 часа од узорковања; у случају одлагања поступа се по упутству лабораторије уз Образац за слање материјала на лабораторијско испитивање (Прилог 2) и примерак Записника.

б) Биосигурност теренских екипа приликом спровођења надзора

- обилазак се планира од газдинстава нижег ка газдинствима вишег ризика;
- сумњиво газдинство мора бити последње у дневној маршрути;
- користе се једнократни заштитни комбинезон или одећа која се може ефикасно деконтаминирати, рукавице и заштита обуће;
- у објекте се не уноси непотребна опрема и исти прибор се не користи на више газдинстава без потпуне дезинфекције;
- возило се, када год је могуће, паркира изван производне зоне;
- биолошки отпад и употребљена једнократна опрема пакују се и одлажу у складу са прописима;
- након боравка на сумњивом газдинству истог дана се не посећују друга газдинства са овцама и козама, осим по изричитом налогу и након потпуне деконтаминације.

в) Дијагностичко испитивање

Лабораторијско испитивање врши се молекуларним методама (Real-time PCR) за брзо откривање узрочника и детекцију генома Capripoxvirus у овлашћеним и акредитованим лабораторијама надлежних ветеринарских института. По потреби се примењују додатне молекуларне методе за диференцијацију SPPV и GTPV, секвенцирање, молекуларну карактеризацију и изолацију вируса.

Сумњив или позитиван резултат без одлагања се пријављује Управи за ветерину и ветеринарској инспекцији и доставља Националној референтној лабораторији Ветеринарски специјалистички институт „Краљево“ ради потврде и, по потреби, диференцијације вируса. Према клиничком налазу врше се и диференцијална испитивања на кугу малих преживара, болест плавог језика и заразни сктим.

ПОДИЗАЊЕ ПРИПРАВНОСТИ И ПОЈАЧАНИ ПАСИВНИ НАДЗОР

Надлежни ветеринарски институти и ветеринарска инспекција обезбеђују да све ветеринарске организације на свом подручју буду упознате са клиничким знацима, диференцијалном дијагнозом, начином пријаве сумње, узорковањем и биосигурносним поступањем. Власницима и држаоцима животиња достављају се јасна упутства за рано препознавање и пријаву болести.

При сваком контакту са газдинством, укључујући активности по Програму мера, ветеринар обраћа посебну пажњу на кожне и респираторне промене, увећање лимфних чворова, пад производње и угинућа. Свака оправдана сумња има приоритет над редовним активностима и мора бити лабораторијски испитана без одлагања.

ТРАЈАЊЕ НАДЗОРА

Активни надзор по овом Плану планиран је да се спроводи до краја септембра односно до 30.09.2026. године или у случају погоршања епизоотиолошке ситуације спровођење активног надзора се може продужити.

Пасивни надзор спроводи се непрекидно током целе године на целој територији Републике Србије.

ОДГОВОРНОСТИ

Ветеринарска организација одговорна је за правилно спровођење обиласка, клиничког прегледа, евидентирање података, идентификацију и узорковање животиња, квалитет узорака и њихово благовремено достављање. Надлежни ветеринарски институт организује и координира надзор, утврђује распоред и обим узорковања, врши епизоотиолошку анализу и лабораторијско испитивање. Контролу спровођења Плана врши ветеринарска инспекција.

КОНТРОЛА ПРОМЕТА И ДРУГИХ ФАКТОРА РИЗИКА

Сваки податак или индиција о нелегалном кретању или ноћном транспорту оваца и коза, неидентификованим животињама, несвидентираној заједничкој или сезонској испаши, нелегалном клању или другом ризичном догађају одмах се пријављује ветеринарској инспекцији и надлежном институту.

ИЗВЕШТАВАЊЕ И ФАКТУРИСАЊЕ

Извештавање:

- 1) свака сумња, прелиминарно позитиван налаз, потврђен случај или други хитан епизоотиолошки догађај пријављује се одмах, телефоном и електронским путем, Управи за ветерину/НКЦ-у, надлежном ветеринарском инспектору, надлежном институту и националној референтној лабораторији;
- 2) обавештење о сумњи садржи најмање: ИД газдинства, локацију, контакт особу, број и категорију животиња, опис клиничких промена, број оболелих и угинулих, податке о кретању и предузете привремене мере;
- 5) лабораторија доставља појединачне резултате без одлагања, а збирни преглед обима и резултата испитивања једном недељно и у завршном извештају;
- 6) ветеринарска организација води дневну евиденцију и достављају надлежном институту и ветеринарској инспекцији извештај о извршеном надзору и обиму узорковања (Прилог 1, 2 и 3), најкасније у року од три дана по завршетку сваког круга надзора. Ветеринарска организација до 5. у месецу доставља надлежном институту месечну фактуру, збирни извештај и пратећу документацију за претходни месец; Записници и пратећа документација чувају се најмање годину дана у ветеринарској организацији.
- 7) Надлежни ветеринарски институти обједињују податке за своје епизоотиолошко подручје и достављају Управи за ветерину и шефу ветеринарске инспекције у округу збирни извештај (Прилог 4 и 5), најкасније пет дана по завршетку сваког круга надзора. Надлежни институт до 10. у месецу доставља Управи за ветерину фактуру, збирни месечни извештај о теренским и лабораторијским активностима;
- 8) по завршетку сваког круга надзора надлежни институт у року од пет радних дана доставља аналитички извештај, а завршни извештај о реализацији Плана у року од седам радних дана од завршетка активности.

Лабораторије без одлагања пријављују сумњиве и позитивне резултате, а извештај о обиму и резултатима испитивања (Прилог 5) достављају Управи за ветерину, надлежној ветеринарској инспекцији и Националној референтној лабораторији.

Фактурисање

Сви научни и специјалистички ветеринарски институти, до 10. у месецу за претходни месец, достављају Извештај о обиму узорковања и резултатима испитивања по окрузима а за целокупну територију НИВ/ВСИ (ветеринарска организација доставља надлежном институту

фактуру и пратећу документацију најкасније до 5. у месецу за активности извршене у претходном месецу; надлежни институт врши стручну и формалну контролу документације, обједињује признате трошкове и доставља Управи за ветерину збирну фактуру и извештај најкасније до 10. у месецу; фактурисање је дозвољено само за стварно извршене активности документоване потписаним Записником, обрасцем о узорковању и достави материјала и, када је примењиво, лабораторијским извештајем; фактуре и извештаји воде се одвојено по општини, зони ризика и врсти активности: клинички надзор, узорковање, транспорт узорака, лабораторијско испитивање и друге посебно одobreне активности; непотпуна, нечитка, неусаглашена или неблаговремено достављена документација враћа се на допуну и не може бити основ за признавање трошкова до отклањања недостатака; иста активност не може бити фактурисана по два различита основа. Активности сузбијања болести у новом жарипшту обрачунавају се у складу са посебним налогом Управе за ветерину и не фактуришу се као редовни надзор по овом Плану, осим ако Управа за ветерину изричито одобри другачије.)

У случају да се током контроле спровођења плана утврди да се нису поштовали принципи приликом одабира животиња односно локација за узорковање код којих се спроводи надзор у складу са овим Планом накнада за спроведене послове се неће извршити.

Национална референтна лабораторија доставља и Извештај Националне референтне лабораторије о обиму и резултатима потврдних испитивања (Прилог 3 и 4 овог Плана), са резултатима потврдних испитивања по институтима, врстама испитивања и врстама узорака.

Такође, сваки институт доставља и фактуру о обављеним пословима насловљеном на Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде - Управи за ветерину, ул. Омладинских бригада бр.1, 11070 Нови Београд.

Најкасније до 30 јануара 2027. године сви научни и специјалистички ветеринарски институти достављају Завршни извештај о свим спроведеним активностима по питању овог надзора током 2026. године Управи за ветерину и Националној референтној лабораторији ВСИ „Краљево“. Овај завршни извештај обавезно садржи извештај о обиму узорковања и резултатима испитивања, са збирним подацима за 2026. годину, приказани за сваки округ посебно, зонама ризика на територији подручног института, на месечном нивоу и збирно.

Коначни извештај о овом надзору у облику елабората, уз детаљну анализу података, припремиће ВСИ „Краљево“, у координацији са НИВ Србије, НИВ „Нови Сад“, ВСИ „Ниш“ и другим институтима.

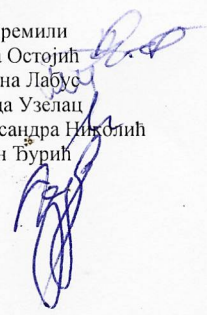
ЦЕНОВНИК УСЛУГА

1. Спровођење активног и пасивног надзора и узорковање:
 - узорковање крви/брис: 500,00 дин (ветеринарске организације)
 - спровођење активног надзора: 900,00 дин (ветеринарске организација)
2. Лабораторијска испитивања:
 - Real-time PCR: 3.500,00 дин
 - ЕЛИСА: 700,00 дин

ДРЖАВНИ СЕКРЕТАР

Предраг Ројевић

Припремили
Саша Остојић
Татјана Лабуш
Јелица Узелац
Александра Николић
Бобан Ђурић

Ветеринарска станица/служба: _____

Број записника: _____

Датум: _____

ЗАПИСНИК О ИЗВРШЕНОМ НАДЗОРУ НА БОГИЊЕ ОВАЦА И КОЗА

Зона ризика: ☐ Зона 1 ☐ Зона 2 ☐ Зона 3
☐ Активни надзор (I круг) ☐ Активни надзор (II круг) ☐ Циљани надзор ☐ Пасивни надзор
А. Подаци о газдинству

Власник/држалац	Контакт телефон
ц	_____
Адреса власника	ИД газдинства
_____	_____
Адреса газдинства	Насељено место
_____	_____
Општина	Округ
_____	_____
Координата X	Координата Y
_____	_____

Б. Бројно стање и клинички преглед

Категорија	Укупан број животиња	Број животиња са клиничким променама	Број угинулих у последње три недеље	Број узоркованих јединки
Овце				
Овнови				
Јагњад				
Козе				
Јарчеви				
Јагњад				
УКУПНО				

В. Клинички налаз

☐ Нема промена здравственог стања	☐ Ринитис/носни исцедак
☐ Повишена температура/депресија	☐ Коњунктивитис/очни исцедак
☐ Макуле/папуле/пустуле/нодули	☐ Респираторни поремећаји
☐ Крaste/некротичне кожне промене	☐ Промене у устима/на слузокожама
☐ Увећани површински лимфни чворови	☐ Угинућа/патоморфолошке промене

Додатни опис клиничких и патоморфолошких промена: _____

Г. Фактори ризика и биосигурност

☐ Уведене животиње у последњих 30 дана	☐ Неидентификоване животиње
☐ Заједничка испаша/мешање стада	☐ Посете лица/возила из иностранства
☐ Посета пијаци или изложби	☐ Нема контроле уласка/изласка на газдинство
☐ Контакт са превозником/трговцем	☐ Нема дезинфекције опреме/возила
☐ Контакт са животињама из другог подручја	☐ Други ризик: _____

Напомене / запажања/ Епизоотиолошки подаци о кретању и контактима у последњих 30 дана: _____

Власник/држалац

Ветеринар

Ветеринарска станица/институт: _____

Број: _____

Датум: _____

ОБРАЗАЦ ЗА СЛАЊЕ МАТЕРИЈАЛА НА ЛАБОРАТОРИЈСКО ИСПИТИВАЊЕ
(испитивања у оквиру Плана надзора на богиње оваца и коза)

Лабораторија у коју се упућују узорци: _____

(ВСИ/НИВ)

Активни надзор ☐☐ Циљани надзорПасивни надзор ☐**Подаци о узорцима:**

Ред. број	Врста животиње	Категорија животиње	Клинички статус	Врста узорка	Број узорака	Ознака узорка (број ушне марке)
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						
10.						

Порекло узорака:

Име власника/држаоца

животиња: _____

ИД _____

газдинства: _____

Координате: _____

х-

у-

Општина _____

Округ _____

Место: _____

:

:

Број и датум Записника о извршеном надзору на богиње оваца и коза за који је везано узорковање: _____

Епизоотиолошки и клинички подаци / напомена:

Узорковање извршио: _____

Потпис узоркивача/овлашћеног лица: _____

Лабораторија НИВ/ВСИ _____
 Број: _____
 Датум: _____

ИЗВЕШТАЈ ЛАБОРАТОРИЈЕ
О ОБИМУ И РЕЗУЛТАТИМА ИСПИТИВАЊА У ОКВИРУ ПЛАНА НАДЗОРА
НА БОГИЊЕ ОВАЦА И КОЗА ЗА ПЕРИОД _____ 2026. ГОДИНЕ

Ред. бр.	Ветеринарска организација	Округ	Општина	Насељено место	Број узетих узорака и резултати испитивања										серолошке методе			
					молекуларне методе								EDTA крв					
					красте/кожа		брисеви		органи		EDTA крв							
					Поз	Нег	Поз	Нег	Поз	Нег	Поз	Нег	Поз	Нег	Поз	Нег	крвни серум	Нег

Одговорно лице Института _____